

http://www.dmu.dk/Dyr_Planter/Dyr/Skarv_Dec2009.pdf

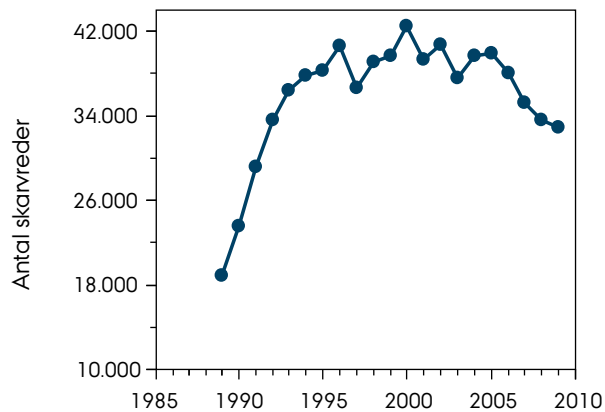

December 2009

Danmarks ynglebestand af skarver i 2009

Thomas Bregnballe og Jörn Eskildsen

I 2009 var der 32.851 skarvreder i Danmark. Det er det laveste antal i 17 år. Ud fra vores optællinger af reder i skarvkolonierne beskriver vi her, hvor mange skarver der yngede i Danmark i 2009, og hvor de yngede. Vi giver en opgørelse over de forvaltende tiltag som Skov- og Naturstyrelsen gennemførte i udvalgte kolonier i 2009. Sidst vises, hvordan antallet af reder har udviklet sig i de enkelte kolonier i de sidste fire år.

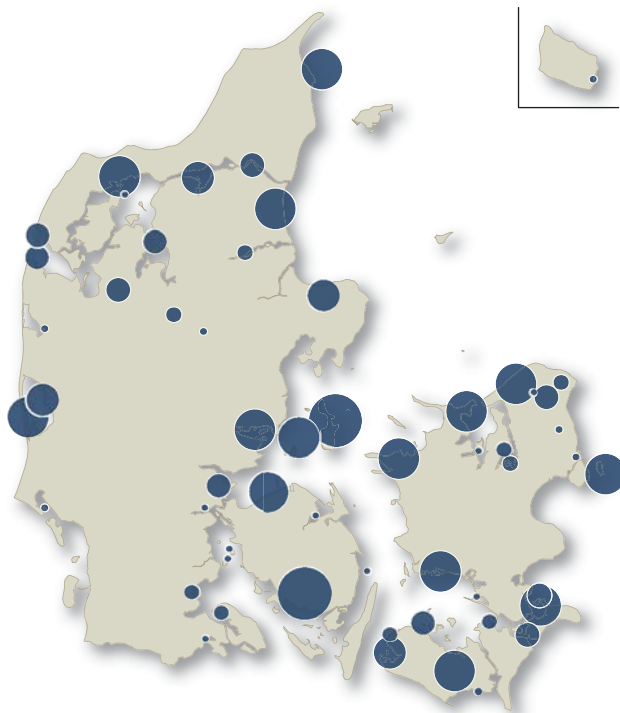
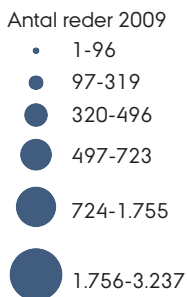
Figur 1. Udviklingen i antallet af reder af skarv i Danmark 1989-2009.

Status for bestanden 2009

De 32.851 skarvreder, som blev optalt i Danmark i 2009, svarer til en tilbagegang på 2,5% i forhold til 2008. I årene 1993-2006 var redeantallet forholdsvis stabilt, svingende mellem 36.500 og 42.500 reder, og i forhold til gennemsnittet for denne periode, yngede der i 2009 16% færre skarver. Udviklingen i antallet af skarvreder i Danmark fra 1989 og frem er vist i Figur 1.

Skarverne havde koloni eller forsøgte at danne koloni på i alt 59 lokaliteter i 2009. Det svarer til gennemsnittet for de forudgående fem år.

Figur 2 viser, hvor der var skarvkolonier i Danmark i 2009. Kolonien i Stavns Fjord på Samsø var den største med 3.237 reder, og den næststørste var kolonien ved Brændegård Sø på Sydfyn, der husede 2.370 reder. I alt 15 kolonier havde flere end 1.000 reder, og disse kolonier husede 67% af det samlede antal ynglende skarver i Danmark. Herudover yngede 31% i 23 kolonier med 200-1.000 reder, og 2% i 21 kolonier med færre end 200 reder. Frem til og med begyndelsen af 1990'erne yngede de fleste af skarverne i nogle få meget store kolonier med op til 7.000 reder. I dag er de ynglende skarver fordelt mere jævnt ud over landet.

Figur 2. Størrelse og placering af de danske skarvkolonier i 2009.

Foto: Steffen Ortmann.

Flere årsager til fortsat tilbagegang

Tilbagegangen i det samlede antal ynglende skarver i Danmark i 2009 i forhold til 2008 skyldes først og fremmest tilbagegang i kolonier beliggende i Ringkøbing Fjord, i det nordlige Kattegat og på det nordøstlige Fyn. I Ringkøbing Fjord og det nordlige Kattegat har udbuddet af småfisk i det tidlige forår formentlig været ringere end i tidligere år med det resultat, at nogle af skarverne helt

har undladt at gøre forsøg på at yngle, mens andre måske er søgt til andre kolonier. I den unge koloni i Fuglsø Mose på det nordlige Djursland konstateredes en fremgang på 400 reder i forhold til 2008, og blandt de ynglende fugle var der skarver, som var blevet ringmærket nogle år tidligere med farvering i kolonierne ved Toftesø og på Hirsholmene i det nordlige Kattegat.

Den generelle tilbagegang i antallet af ynglende skarver, som er konstateret over de senere år (Fig. 1), afspejler med stor sandsynlighed, at fødeudbuddet omkring mange af kolonierne er faldet, og at der i nogle egne af landet er sket et fald i antallet af nye og unge to-fire år gamle skarver som gør forsøg på at yngle. Denne mangel på rekrutter er en konsekvens af dårlig ynglesucces i en række store kolonier. I nogle af de store og mellemstore kolonier har ynglesuccesen været ringe på grund af mangel på små fisk, mens den i andre har været dårlig, fordi æggene er blevet olieret i forbindelse med Skov- og Naturstyrelsens forvaltning af skarvbestanden. Ydermere er der tegn på, at beskyddningen af skarver i overvintringsområderne i blandt andet Frankrig har nået et omfang, hvor antallet af ynglende skarver i Danmark påvirkes negativt, fordi der samtidigt flere steder er sket et fald i skarvernes ynglesucces.

Forvaltende tiltag i kolonier i 2009

Hvert år gennemfører Skov- og Naturstyrelsen indgreb i danske skarvkolonier. Det gøres for at undgå, at skarverne får succes med at etablere nye kolonier og for at begrænse størrelsen af nogle af de eksisterende kolonier. I kolonier, hvor skarverne har rede på jorden, består indgrebet oftest i at sprøjte madolie på æggene, så de ikke klækker.

Da Skov- og Naturstyrelsen i 2002 begyndte at forvalte den danske skarvbestand efter en ny forvaltningsplan, skete der en forøgelse i det antal reder, som årligt blev olieret. I 2009 blev der olieret skarvæg i 3.931 reder i ni kolonier, og 1.015 reder med æg blev ødelagt i fire kolonier. Det svarer til 700 færre reder end gennemsnittet for årene 2002-2008. I 2009 blev oliering især anvendt i de jordrugende kolonier i Ringkøbing Fjord, i Limfjorden, på Hirsholmene ud for Frederikshavn og på Saltholm i Øresund. Antallet af olierede og ødelagte reder i 2009 svarede til 15% af alle rederne i Danmark.

Andre typer af indgreb omfattede forsøg på bortskræmning ved brug af skræmmeskud samt ved nedlæggelse af enkelte fugle. Herud over foregik der også enkelte steder illegal ødelæggelse af reder. Ved Gråsten Slotssø var der igen i 2009, ligesom i 2008, skarver der forsøgte at danne en koloni i træerne ved søen. Da den lokale enhed af Skov- og Naturstyrelsen gik igang med forsøg på bortskræmning midt i april havde mange af skarverne etableret rede. Dagligt blev der

Foto: Florian Möllers.

gennem flere uger skudt skræmmeskud, og der blev nedlagt 11 voksne skarver ind til skarverne gav op og forsvandt midt i maj. Skarverne vente imidlertid tilbage igen sidst i juni, men da blev de igen udsat for skræmmeskud, og skarverne opgav endeligt deres forsøg midt i juli. Forsøg på bortskræmning blev også forsøgt ved brug ved at nedlægge ni fugle på Saltholm, og ved Tange Sø blev bortskræmning tilsyneladende forsøgt ved brug af skræmmeskud.

Udviklingen i kolonierne

Udviklingen i de danske skarvkolonier er vist i Tabel 1 for de seneste fire år.

Tabel 1. Antal reder optalt i 2006-2009 fordelt på kolonier og totalt for Danmark.

Region	Lokalitet	2006	2007	2008	2009
Vestjyske fjorde og Vadehavet					
	Klægbanken	21	322	1.392	658
	Havrvig Polder	1.376	1.579	1.218	1.176
	Høje Sande	74	72	21	0
	Skjernå, enge	34	1	0	0
	Langli	16	30	28	3
	Felsted Kog	105	143	149	22
Limfjorden					
	Rønholm	300	0	0	0
	Rønland Sandø	1.005	917	580	464
	Melsig	1.310	790	1.160	1.121
	Troldholmene	150	30	0	0
	Ejerslev Røn	0	0	175	15
	Flyndersø	136	210	281	370
	Rotholmene	915	514	486	345
	Stenklipper/Agerø	0	0	10	0
	Hald Sø	185	206	174	252
	Agger Tange	104	156	482	402
	Vårholm	490	494	476	650
	Aggersborg	0	0	31	27
Nordlige Kattegat					
	Toftesø	3.439	2.669	1.985	1.755
	Knogen, Læsø	123	73	147	0
	Hirsholmene	1.818	1.616	1.694	1.178
	Kielstrup Sø	421	468	324	312
	Nrd.Rønner	128	83	0	0
	Rørdal Lergrave	100	170	329	347
Sydvestlige Kattegat					
	Vorsø	1.730	1.284	994	1.022
	Svanegrunden	1.359	1.391	935	1.037
	Mågeøerne	1.760	1.453	1.194	1.244
	Stavns Fjord	2.958	2.729	3.079	3.237
	Hindsholm	9	229	358	0
	Viggelsø	8	19	0	31
	Stubbe Sø	10	0	0	0
	Rands Fjord	150	220	240	384
	Bosserne	50	270	0	0
	Fuglsø Mose	0	9	302	700
	Tange Sø	0	0	0	4
Lillebælt og Sydfynske Øhav					
	Brændegård	3.040	2.533	2.376	2.370
	Bågå	121	0	0	75
	Bastholm	40	9	87	16
	Hopsø	238	212	214	238
	Kidholmene	90	51	45	20
	Vresen	7	40	2	16
	Olde Nør	340	225	234	263
	Gråsten Slotssø	15	9	17	50
Nordlige Sjælland					
	Bognæs	549	360	339	311
	Saltbækvig	1.104	1.010	936	983
	Hovvig	1.128	1.122	974	1.083
	Øer ved Orø	21	55	104	27
	Esrum Sø	615	571	497	458
	Solbjerg Engsø	31	6	0	1
	Gurre Sø	60	146	118	180
	Saltholm	694	1.094	1.575	1.150
	Holløse Bredning	1.024	1.156	953	1.095
	Sortedamssøen	3	4	6	34
	Selsø	153	176	155	319
	Øer i Roskilde Fjord	2	0	0	0
	Hellebæk Skov	0	0	30	96
	Vaserne			10	30
	Højbjerg Skov	0	0	0	18
Smålandsfarvandet og Bornholm					
	Ormø	1.950	1.893	1.427	1.740
	Ålholm	0	0	0	46
	Dyrefod	340	292	229	278
	Ægholm	430	418	478	379
	Søholt	1.819	1.909	1.388	1.420
	Nakskov Fjord	1.051	781	721	723
	Tyreholm	1.502	1.630	1.282	1.320
	Suderø	77	137	10	0
	Rågå Sande	449	553	425	429
	Malurholm	285	280	388	496
	Avnø Røn	262	179	122	81
	Vensholm	140	95	239	295
	Hundsemyre, Bornholm	150	168	75	55
Danmark - total		38.014	35.261	33.700	32.851